

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Situația economică internă

Sporirea traficului feroviar. — Creșterea încasărilor din taxele de consumație.

Din pricina felului cum sunt organizate la noi serviciile de statistică publicarea lucrărilor întârzie mult. Astfel că urmărirea îmbunătățirii sau înrăutățirii situației economice nu se poate face ca în alte țări lună cu lună sau săptămână, ci numai după intervale lungi când statisticile capătă doar o importanță mai mult teoretică decât practică și din care lumea de afaceri nu poate avea o orientare folositoare.

Sunt totuși unele servicii, cari fac excepție de la această regulă și cari țin statistici mai apropiate, deoarece au mai ușor la îndemână toate datele necesare, iar instituțiile de cari depind au nevoie absolută să cunoască la intervale scurte rezultatele activității lor, pentru a avea asigurată o bună funcționare.

Din cifrele întocmite de aceste servicii se pot trage carecari concluziuni asupra situației pieții interne.

Transporturile.

Avem astfel la dispoziție o statistică despre traficul și încasările căilor ferate în luna August a anului curent. Se constată din cifrele adunate un spor remarcabil.

Veniturile CFR-ului arată o creștere de 215.8 milioane de lei în August 1937 față de August 1936. Veniturile din trafic au atins 1 miliard 145 milioane lei, față de 932 milioane lei în August 1936. Sporul se datorește în mică parte urcării recente de tarife și în cea mai mare parte creșterii masive a traficului.

Sunt de făcut unele observațiuni interesante în legătură cu statistica întocmită de CFR privitoare la veniturile și cheltuielile din August. De unde, self-costul pe tonă kilometru era în August 1936 de 1,02, în August 1937 a fost de 0,83. Acelaș self-cost pe 1 tren — km. de călător a scăzut de la 123,7 la 93,3, iar pentru marfă de la 250,6 la 206,3.

Aceste cifre, cari arată o raționalizare a cheltuielilor, la care se adaugă și un spor continuu al traficului în ultimul an, explică consolidarea situației financiare a Căilor ferate.

În acelaș timp și traficul pe apă a înregistrat o creștere remarcabilă. În primele 9 luni ale anului au intrat prin traficul fluvial mărfuri în cantitate de 1424 mii tone și au ieșit peste 2235 mii tone, iar prin traficul maritim au intrat 379 mii tone și au ieșit 5601 mii tone.

Articole de consumație.

Alte statistici care arată în ce sens s'au produs schimbări pe piața internă sunt cele privitoare la taxele de consumație.

În primele 9 luni din 1937 s'au pus în consumație 361 de milioane kg. ciment față de numai 312 milioane kg. în acelaș interval din 1936, acid carbonic 1 milion 245.292 kg., față de 973.440 kg., uleiuri vegetale (comestibile) 26.4 milioane kg., față de 17.1 milioane kg.

Din aceste 3 produse s'au încasat taxe de consumație în valoare de 256 milioane lei. De asemeni s'au mai încasat din taxele pe zahăr 1002 milioane lei, din produsele petrolifere 1156 milioane lei, din produsele metalurgice 244 milioane lei, din țesături de lână 116 milioane lei, iar din produsele textile importate în ultimele 5 luni 198 milioane lei.

În total, taxele de consumație au produs

Kik élveznek a jövőben az új rendelet törvény értelmében forgalmiadó-mentességet

A számlaérték szabályozása. — Intézkedések a különleges regiszterek vezetéséről

A forgalmi és fényüzési adó alkalmazása körül az utóbbi években számtalan vitás kérdés merült fel, amelyeknek rendezésére a pénzügyminisztérium rendlet törvényt készített. A hivatalos lap október 28-i számában megjelent rendlet törvény azonban a vitás kérdéseket olyképpen oldotta meg, hogy azok a törvény intézkedéseit rendkívül megszigorították és a vállalatok forgalmi adóterheit növelték. Különösen súlyos a rendlet törvénynek az az intézkedése, amely a forgalmi adó alá eső számlaértéket alapítja meg.

A rendlet törvény a következő intézkedéseket tartalmazza:

A törvény 2. cikkét a következő intézkedésekkel egészítik ki:

Belföldi kézzel készített gyalpuszönyvek 6 százalékos forgalmi adó alá esnek.

Az aszfalt, amely petróleumtőlédből készült és amelyet uccák és országutak aszfaltozásához használnak, az 1001. tétel szerint 6 százalékos forgalmi adó alá esik.

Az 1733. vámtételben szereplő termékek (bármilyen meg nem nevezett vegyitermékek) 6 százalékos forgalmi adó alá esnek.

A SZÁMLAÉRTÉK.

A forgalmi adó törvény 4. cikkének harmadik bekezdése a következőképpen módosul:

Számlaérték alatt értendő a termék forgalmi értéke: az az érték, amely feltétlenül tartalmazza a csomagolás értékét, a fogyasztási adókat és bármilyen más költséget, illetéket és adót, amelyek együttvéve a számla végső összegét növelik.

A forgalmi adóregiszter

Ugyancsak a 4. cikk nyolcadik bekezdése a következő intézkedésekkel egészül ki:

A speciális regisztert, továbbá mindazokat a kereskedelmi könyveket, amelyeket a vállalatok vezetnek a nyersanyag- és készáru forgalommal kapcsolatban, a termelési helyen kötelesek vezetni és azokat az ellenőrző szervek rendelkezésére kell bocsájtani.

Az eladási, valamint az ennek megfelelő raktárak kötelesek speciális raktárkönyvet vezetni, amelybe fel kell jegyezni az áru beszerzését, mennyiség és érték szerint és az áru eladását, ugyancsak mennyiség és érték szerint, amelyeknek alapján a gyár negyedévi elszámolást eszközöl, az esetleges árdifferenciákat, amelyek mutatkoznak a gyárból való kivitelkor készített számla értéke és a raktárak által adott végleges számla értéke között.

A KÖZÉPÉRTÉKEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Az 5. cikk b) bekezdését a következőképpen módosítja a rendlet törvény:

Az importált áru középértékének megállapításánál a bizottságnak tekintetbe kell vennie a világpiaci árakat, amelyhez hozzáadandó a szállítási költség, a biztosítás, az importvám, a kontingentálási illeték, a fogyasztási illetékek és általában mindazok a költségek, prémiumok, adók és illetékek, amelyek a terméket terhelik az importdeklaráció likvidálásáig.

Az exportált áruknál tekintetbe veendő a belföldi piaci árak, beleszámítva a szállítás költségét berakó állomásig, mellőzve azonban a fogyasztási adókat és a vámot.

Ugyancsak ennek a bizottságnak (középértékeket megállapító bizottság) hatáskörébe tartozik minden olyan kérdés megvilágítása, a

mely az áruk osztályozására, a 9. cikk alkalmazására, valamint a törvény alkalmazásából származó vitatható kérdésekre vonatkozik.

A GYÁRI RAKTÁRBÓL TÖRTENŐ ELADÁSOK.

A 7. cikk a) bekezdését a következőképpen módosították:

Azok a vállalatok, amelyek termékeiket saját raktáraik, konzignációs raktárak, eladási irodák vagy hivatalok vagy affiliált vállalatok eladási raktárai útján hozzák forgalomba, az adót a gyárból való kivitel követő hónap első tíz napjában fizetik napiár alapján, amelyen az árut ezek a saját, vagy affiliált raktárak útján árusítják.

Az elszámolások negyedévenként ejtendőek meg és fizetendőek ki az esetleges differenciák, amelyek a gyárnak a raktárak részére történt számlázása és a raktárak eladási árai között mutatkoznak.

Affiliált vállalatok alatt értendő azok a vállalatok, amelyek jölehet különálló jogi személyek, mégis szoros kapcsolatban állanak az adóköteles árut termelő vállalattal. Például a részvénytőkével, kötvényekkel, kölcsönökkel vagy költségekkel kapcsolatos jogviszonyuk van és rendszeresen foglalkoznak a termelő vállalat áruinak elhelyezésével.

A 9. cikket a következőképpen módosította a rendlet törvény:

Mentesülnek a forgalmi adó alól azok a kisipari műhelyek, amelyek megfelelnek az alábbi összes feltételeknek:

1. A műhely tulajdonosa a munkakamara kisipari szekciójánál a szakmai képesítésről szö-

dela începutul anului calendaristic 3 miliarde 65 milioane lei la articolele arătate mai sus.

Statistica aceasta ar arăta în linii generale o sporire a consumului de articole de mare consum.

Desigur că cifrele publicate mai sus nu pot să dea decât o simplă orientare asupra situației în anul în curs, fiind scotote de obicei ca indicatoare pentru mersul pieții comerciale.

ló törvénynek megfelelően be van jegyezve, mesterkönyvvél, kisipari engedéllyel rendelkezik és egyedül vezeti a műhelyt.

A falkakon dolgozó kisiparos (meseriasi), nem köteles bejegyeztetni magát a munkakamaránál.

2. Nem használ több energiát, mint öt lóerő és nem is rendelkezik ennél nagyobb hajtóerővel.

3. Nem foglalkoztat hétnél több alkalmazottat. Ebben a számba nem számíthatók be az inasok, akiket a munkakamaránál bejegyzett szerződéssel szegődtek.

4. Nem ad ki munkát külső munkásoknak. Azok a divatárusok, vagy szövetkereskedők, akiknek évi adóköteles jövedelme 150.000 leinél kisebb és akiknek saját műhelyük nincs, azonban konfekcionálás céljából kiadnak munkásoknak nyersanyagot, nem adózatok meg forgalmi adóval.

5. Nem hozza termékeit forgalomba a műhelyen kívül eladási raktárak, kereskedelmi utazók, konszignációs raktárak útján.

Hasonlóképpen mentesek a forgalmi adó alól a vámörölő parasztmalmok, amelyek saját számlájára vagy kereskedelmi célokra nem örölnek:

Nem részesülhetnek a fentebbi adómentességben a következők:

1. Péktüzm, amelyek lisztet dolgoznak fel, 2. Turó- és sajtygyárak, valamint azok, a melyeknek termelése évenként 5.000 kg. vajnál és túrónál több.

3. Itatzer-, kölni viz-, kozmetikai cikkek gyárjai, lepárolók, finomítók, ecetgyárak.

4. Vegyigyárak, festőgyárak és laboratóriumi termékeket előállító vállalatok.

5. Evőszekőgyár.

6. Bőrkeztügyárak és bőrdarugyárak.

7. Hentesárugyárak, nem a hentesek, akik semmiféle motorikus erőt nem használnak és a melyek esetenként a megmaradt húsból gyengébb minőségű kolbászt készítenek.

A nyersbőrök, szarvak, belek, szőrök, állatokként illetékezendők a vágóhídon minden kivétel nélkül.

8. Finom és nemesfémeket öntő vállalatok és ékszergyárak, nem az órássok, akik általában javításokkal foglalkoznak motorikus erő használatával.

9. Tűkgyárak.

10. Konzervgyárak.

11. Fésű- és gomb és más hasonló cikkek készítői, bakelitből, műgyantából stb. előállító vállalatok.

A fenti rendelkezés nem vonatkozik a fésű kisiparosra, vagy arra a falusira, aki ilyen cikkek gyárt motorikus erő nélkül és legfeljebb két alkalmazottat foglalkoztat.

12. Szövet-, kötöttáru- és szőnyeggyárak, amelyek több, mint két szövőszékkel dolgoznak.

13. Vatta- és vafelgyárak.

14. Szappan-, gyertya, cementeső-, fayancelemez-, terakott, mozaikgyárak, amelyek nem dolgoznak motorikus erővel.

15. Cserzőgyárak, amelyek motorikus erővel, vagy vegyesszel, vagy vegyész szakértővel dolgoznak.

16. Mész- és széngyárak. Nem tartoznak ide a paraszti szénégető kemencéi, amelyek legfeljebb egy vagon állítanak elő.

17. Cukorka- és csokoládégyárak. Nem cukrászdák, amelyek motorikus erő nélkül dolgoznak és amelyek termékeit saját cukrászdájukban hozzák forgalomba.

18. Téglá- és cserépgyárak, nem vonatkozik ez a tégláégetőkre, akik motorikus erő nélkül legfeljebb egy vagon állítanak elő évente.

A FORGALMI ADÓ FIZETÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE.

A törvény 10. cikkét a következőképpen egészítették ki:

Az esetben, ha a forgalmi adó a termelőnél nem hajtható be, a forgalmi adóbizottság véleményezése alapján miniszteri határozattal a forgalmi adó áthárítható az illető gyárosra, aki ezeket a nyersanyagokat felhasználja és aki köteles levonni a forgalmi adót és azt befizetni az állampénztárba.

A 11. cikket a következőképpen módosították:

A forgalmi és fényüzési adó alá eső vállalatoknak technikai és adóellenőrzését, a saját rak-

tárak, konszignációs raktárak, affiliált raktárak, akár a közös, akár másképp megszervezett eladási irodák, valamint a szállítási folyamán történő ellenőrzést a pénzügyminisztérium szervezi végzik, akik szükség esetén kérhetik a jogi személyiségként elismert hasonló szakmai egyesület támogatását.

A pénzügyminisztérium e célból kinevezi az ellenőrző közegeket.

A FORGALMI ADÓ BEHAJTÁSA

A törvény 19. cikkének harmadik bekezdését a következőképpen módosították:

Az esetben, ha a forgalmi adó fizetése az esedékességkor nem történik meg, úgy az adóbeajtási törvény szerint történik annak behajtása. Ugyanakkor hatályon kívül helyezték a 19. cikk negyedik bekezdését.

BUNTETÉSEK

A 22. cikk módosítása a következő:

Azok a vállalatok, amelyek nem vezetnek szabályosan és folyamatosan a speciális forgalmi adóregisztereket olyképpen, hogy az összes adatokat bejegyzik legkésőbb a következő nap esti órájáig, vagy pedig megtagadják az adóközegeknek a könyveknek és a törvény által előírt iratoknak bemutatását, amely iratok lehetővé teszik az adó megállapítását, az egyévi vállalat adó egynegyed részének megfelelő pénzbüntetéssel sújtják. Az esetben, ha nincs vállalat adóalap, a pénzbüntetés 5000—100.000 lejig terjedhet.

Az esetben, ha valamely adóköteles vállalat nem rendelkezik forgalmi adóregiszterrel, vagy ezt a könyvet nem vezethetik szabályosan

és így annak pontosságára nincs garancia, az eltitkolt adó becslés útján állapítandó meg.

A 24 cikk negyedik bekezdését a következőképpen módosították és egészítették ki:

Ezek a kihágási jegyzőkönyvek a bíróságok által formai, vagy jóváhagyási hibák miatt nem semmisíthetők meg.

A fellebbezés semmi esetre sem függeszti fel az az eltitkoltnak számított adó felének behajtását.

A 32. cikket a következőképpen egészítették ki:

A forgalmi és fényüzési adó elévülési ideje az, amelyet az államszámviteli törvény előír (öt év).

A fenti rendelet törvény intézkedéseiből megállapítható, hogy a kormány a forgalmi adótörvényt abban az értelemben módosította, amint annak egyes pontjaira a pénzügyminisztérium rendeleteivel intézkedett, azonban a bíróságok ezekről a rendeletekről majdnem minden esetben megállapították, hogy ellentétben állnak a törvény rendelkezéseivel.

Általában megállapítható, hogy a rendelet törvény az iparvállalatok és általában a gazdasági élet kösterheit olyan mértékben növeli, hogy az ilyen sok cikk további drágulását fogja előidézni. Teljesen érthetetlen, hogy a kormány amikor amikor az iparcikkek árának csökkentésére törekszik, ugyanakkor a vállalatok forgalmi adóterheit nagy mértékben növeli. A fogyasztásra is káros kihatással lesz a forgalmi adó növelése, mert az iparvállalatok kénytelenek az újabb forgalmi adóterheket a fogyasztókra áthárítani, ami viszont a fogyasztás csökkenését idézi elő. Így az állam forgalmi adóbevétele nem hogy növekedne, hanem még csökken fog.

A mesterjelölteknek kell gondoskodniuk vizsgaműhelyekről

Oradea-Nagyváradon nem bocsátják az ipari üzemek szerszámait a vizsgázó mesterjelöltek rendelkezésére, mert azok nem fizetnek használati díjakat. — Mudura munkaügyi felügyelő igazat adott az ipari üzemek tulajdonosainak.

Oradea-Nagyváradon sok szó esik az utóbbi időben arról, hogy mily módon oldják meg, hogy a mestervizsgára álló jelöltek a gyakorlati vizsga lebonyolítására megfelelő helyiséghez jussanak. A vonatkozó törvény ugyanis előírja, hogy valamennyi mesterjelölt gyakorlati vizsgát is tartozik tenni és ezek a gyakorlati vizsgák a megfelelő szakma műhelyében a bizottság az taga vagy tagjai előtt teendő. le. Oradea-Nagyváradon és előreláthatólag más városokban is az idezi elő a kérdés körül az egyre nagyobb bonyodalmat, hogy gépeiket, szerszámait és helyiségeiket nem bocsátják díjtalanul az iparosok és gyárosok a számukra idegen vizsgázók rendelkezésére.

A vizsga-bizottságok több ipari-műhelytulajdonoshoz felszólítást intéztek, hogy a mestervizsgák idejére adják át műhelyeiket, de a válasz a legtöbb esetben elutasító volt.

Beszéltünk egy tekintélyes iparossal, aki a következőket mondotta:

— Hogyan engedjem meg, hogy a saját munkám rovására a mesterjelöltek dolgozzanak a szerszámaimmal és gépeimmel, rongálják azokat, engem, valamint munkásaimat feltartsanak a munkámban — minden anyagi kárpótlás nélkül.

UDVARIAS LEVELEZÉS.

Az egyik napilapban megjelent a következő hirdetés:

— Az általam ismert és felismert urat, aki tegnap kivette a felöltőmből a pénztárcámat, ezen az uton szólítom fel, hogy adja le a tárcát a kávéházban, mert különben feljelentem.

Másnap ugyanazon helyen ezt a választ közölte az újság:

— Kérem, sziveskedjék elfáradni érte. Csak ennéls történt.

Erre a következő hirdetés jelent meg:

— Nem tudom jelenlegi lakását, kérek közölni adatait.

Mire ez a felelet érkezett:

— Tíz év óta ugyanabban a lakásban lakom. Várom önt

kül. Munkaidőben nem engedhetem be a jelölteket és a vizsgáztató-bizottság tagjait a műhelybe, — munkaidőn túl pedig ismét szabad időmet kell feláldoznom, mert természetesen idegeneket nem engedhetek be ellenőrzés nélkül a műhelybe. Mindezekért semmit sem kapok,

az állam nemcsak a géphasználati díjat nem fizeti meg, de még az elfogyasztott villanyáramot is nekünk kell fizetni.

— Az ipartörvény ugyanis mindössze annyit ír elő, hogy a nyersanyagokról a jelölteknek kell gondoskodni, az általuk elkészített készárukat pedig visszatartják a műhelytulajdonosok. Ez azonban édes kevés.

A munka- és mesterkönyvekből beszédett rengeteg díjból a munkaügyi minisztérium költessége lenne, hogy kárpótolja a mestervizsgákra kijelölt műhelyek tulajdonosait is.

A mestervizsgák kérdése komoly aggodalmat kelt a munkakamara vezetősége körében is, mert Oradea-Nagyváradon

körülbelül 1500 iparos segéd kért mesterkönyvet a törvény alapján

és ezek közül sokan — akik műhelyt akarnak nyitni — szeretnének már levizsgázni, hogy a mesterkönyvet elnyerhessék.

Mudura Ioan munkaügyi felügyelő ebben az ügyben megbeszélést folytatott Moga Matei munkakamarai elnökkel. Mudura inspektor kifejtette, hogy maga is megérti az iparosok álláspontját, akik műhelyeiket nem akarják a vizsgázók rendelkezésére bocsátani. Ezért azt a megoldást javasolta, hogy

szólítsák fel a vizsgázandókat, hogy saját maguk jelöljék ki azokat a műhelyeket, ahol vizsgázzhatnak.

Más szóval a jelölteknek maguknak kell megállapodniuk a műhelytulajdonosokkal, tehát egy iparossegéd, aki mesterkönyvet kért, vizsgázzhat abban a műhelyben, ahol jelenleg is dolgozik.

Pop Valer ipari miniszter nagy beszéde a nemzeti iparról és a hazai ipar nemzetivé tételéről

„A román állam joggal kérheti a kisebbségi vállalatoktól, hogy járják szélesre kapuit a dolgozó román fiatalság előtt. — Az UGIR megígérte, hogy minden üres állásba, legyen az munkásnak, tisztviselőnek, vagy speciálistának való hely, román foglalkoztatni a jövőben alkalmazni

„Az állam továbbra is támogatni fogja a kötelességüket teljesítő lojális munkásembereket“

Pop Valer dr. iparügyi és kereskedelmi miniszter a napokban Oradea-Nagyváradon volt, ahol a város hatóságai fényes fogadtatást rendeztek számára. A helybeli iparkamarai palota székházában tartott díszülésen a miniszter nagyfontosságú beszédet mondott, amelyet alábbiakban részletesen ismertetünk:

„Belekényszerültünk az irányított kereskedelmbe“.

A beszéde elején azt vázolta, hogy különböző városokba látogatott el és kivételes örömet szerzett neki, hogy ezáltal a határszéli városban is megvizsgálhatja a helyi követelményeket.

— Oradea városa, — mondotta Pop Valer miniszter, — még bizonyos helyi krízisen megy át és szerepe a nemzetgazdaságban még tisztázatlan, illetve bizonytalan.

E város viszont helyzeténél és fekvésénél fogva arra hívott, hogy döntő fontosságú központja legyen az ország külkereskedelmi forgalmának

A továbbiakban arra utalt a miniszter, hogy a pillanatban országunk prosperitása van. Kifürkészhetetlen végzettségű kényszerítette az államot arra, hogy a szabadkereskedelmek útjairól letérve alkalmazkodjék az időkhoz és maga is az irányított kereskedelemre térjen át. Pop Valer miniszter nagyon érdekesen világított rá arra, hogy Románia kereskedelmi múltja a szabadkereskedelmek idején is kénytelen volt és sokkal előnyösebb lett volna, ha Románia továbbra is szabadon és korlátlanul szállíthat olyan és annyi árut, amennyit akar. A világ gazdaságában döntő szerepet játszó államok azonban maguk is olyan gátakat emeltek a szabadkereskedelmek elé, hogy az ország is belekényszerült az irányított kereskedelem rendszerének átvételére. Kijelentette a miniszter, hogy az irányított kereskedelem nehéz éveket szerzett, de minden remény meg van arra, hogy az ország kimeríthetetlen gazdaságra, valamint kivétel nélkül szorgalmas és munkás állampolgárainak tevékenysége és a kellő irányítás, hamarosan lehetővé teszi a szabadkereskedelmekhez való visszatérést.

Az ország gazdasági helyzetével foglalkozva, Pop Valer miniszter megállapította, hogy a prosperitás és gazdasági fejlődés egyre lendületesebb.

— Büszkén és elégtétellel állapíthatjuk meg — mondotta emelt hangon a miniszter — hogy

minden egyes nap nem lépést, hanem ugrást jelent a fejlődés és a prosperitás útján.

Minden józan ítélő ember összehasonlíthatja a

Arlejtést Irtak ki Timisoara-Temesváron a közüzemek kenyérrel való ellátására.

Ismeretes, hogy Timisoara-Temesvár város a saját kezelésben fenntartott pékséget néhány hónappal ezelőtt bérbeadta egy ujonnan alakult szövetkezetnek. Közben a munkaügyi minisztérium a bérbevevő szövetkezet megalakulását törvényellenesnek jelentette ki, mert a vonatkozó törvények szerint pékszövetkezet megalakításához legalább tíz péknek a tagsága szükséges, már pedig a pékszövetkezet tagja nem volt ennyi pék.

Ezzel kapcsolatban a város vezetősége által elhatározott bérbeadás is érvénytelenné vált.

A minisztérium egyszersmind utasította a várost, hogy írjon ki nyilvános árlejtést a közintézményeknek kenyérrel való ellátására. A város vezetősége a gazdasági hivatal megbízta a megfelelő javaslatok előkészítésével.

mostani és az öt év előtti helyzetet és megállapítja a fejlődést.

Ezután Pop Valer miniszter kijelentette, hogy a kormány és személyében ő is meg fogja vizsgálni mindazokat az Oradea-nagyvárad helyi kívánalmakat, amelyek az általános kívánalmakkal és a helyi lehetőségekkel összeváganak.

„Nem vagyok ellensége a kisebbségek jogainak“.

A továbbiakban Pop Valer miniszter a nacionalizációs kérdésre tért át.

Pop Valer miniszter a nacionalizálás útjáról

Megállapította ezután a miniszter, hogy a nacionalizálás két úton érhető el. Az első, hogy a meglévő vállalatok román etnikai származású személyzetet alkalmaznak, a másik pedig román kereskedelmi és iparvállalatok létesítése. Leszögezte, hogy az első követelmény teljesítése nemcsak a román állam, hanem a kisebbségi vállalatok érdeke is. Az állam sem becsüli le a vállalatok egyéni kezdeményezését, de kötségtelen, hogy az iparpártolási törvények és rendelkezések is hozzájárultak a fejlődéshez. E tényekkel szemben a vállalatok nem maradhatnak közönyösek és a román állam is joggal kérheti tőlük, hogy

tárják ki szélesre kapuit a dolgozó román fiatalok előtt és tegyék lehetővé számukra a munkát.

Pop Valer miniszter ezután arról beszélt, hogy nem opportunus olyan látszatot kelteni, mintha a kisebbségi vállalatok kínai falakat állítanának a dolgozni vágyó román fiatalság elé, mert ez a látszat szétrombolja a harmóniát és elősegít olyan áramlatokat, amelyek a nacionalizálás kérdését gyökeresen és radikálisan kívánják megoldani. A miniszter ismételt utalt arra, hogy a kisebbségi vállalatok érdeke a harmónikus megoldás.

A miniszter ezután nagy elégtétellel beszélt arról, hogy

December 1-ig hosszabbították meg az adóbonokkal való fizetés határidejét

Bucureştiből jelentik: A pénzügyminiszter a Rador útján közli, hogy 1937. december 1-ig az adóbonokkal való kedvezményes adófizetés határidejét meghosszabbította. Eddig az időpontig tehát régi keletű adótartozásokat és egyéb közszolgáltatásokat adóbonokkal is lehet fizetni.

Több mesterkönyv kell azoknak, akiknek szakmáját az ipartörvény parcellázta

Felhívjuk az iparosság figyelmét, hogy mindazok, akiknek szakmáját az új képesítési törvény több részre osztotta, amennyiben az iparcsere, illetve mesterkönyv kérésénél csak egy szakmára kért mesterkönyvet, mint pld. az asztalos, most kérnie kell az asztaloszakma minden csoportjára, amelyiket a múltban folytatott és a jövőben is folytatni akar.

Egyetlen iparos se mulassza el, eziránti pót-kérvenyt a munkakamarához haladéktalanul beadni, nehogy szerzett jogaitól elesse.

— Boldog vagyok — mondotta Papoudoff elnök felé fordulva —, hogy pont Önök említik fel ezt a kérdést és itt a határszélen is alkalmat adnak nekem, hogy néhány felvilágosítást adjak, mely nem felesleges akkor, amikor akadnak olyan emberek is, — nem mondom rosszindulatúak, — de akadnak olyan emberek is, akik nem objektívek, akik nem akarják meglátni a kérdés igazi oldalát és kifordítva természetellenes megvilágításba helyezik.

Majd így folytatta:

— Senkinek sem jut eszébe, hogy a kisebbségi társadalom jogainak és igényeinek ellensége legyen.

A kisebbségek itt laknak, itt élnek és amilyen mértékben megértik az ország szükségleteit és amilyen mértékben alkalmazkodnak és osztják, támogatják a nemzet aspirációit, loyálisan közreműködnek a gazdasági élet és a társadalmi fejlődés elősegítésében, ugyanolyan mértékben támogatja életlehetőségeiket, munkájukat és kereseti lehetőségeiket a román állam. De minden megértő kisebbségi és objektív ember tudomásul kell, hogy vegye a történelmi adottságokat. A román nép évszázadokig darabokra szaggatva élt és különösen Ardeal-Erdélyben volt lehetetlenség ugynevezett vezető réteget kialakítani.

Beszéde további során arról beszélt a miniszter, hogy

a román állam nem lehet közönyös a román polgári középosztály kialakítása kérdésében és mindent el kell követnie, hogy ez a réteg kialakuljon.

Ez viszont el nem képzelhető az ipar és kereskedelem nacionalizálása nélkül.

az UGIR milyen megértést tanúsított etekintésben és megígérte, hogy minden üres állásba, legyen az munkás, tisztviselőnek vagy speciálistának való hely, román alkalmaznak.

A román iparosok társadalmának és a román vállalatok alapításának kérdéséről beszélt ezután a miniszter és azt a reményét fejezte ki, hogy a román iparososztály hamarosan kialakul.

Beszéde befejezésül a miniszter felhívást intézett a helyi és rajtuk keresztül az ország kereskedelmi és iparvállalataihoz.

— Az egészségesebb lehetőségek, a progresszió útján vagyunk, — mondotta a miniszter —, lesznek vagy lehetnek még apróbb kellemtelenségek, de próbálják őket békésen kiküszöbölni és higgyük azt, hogy senkisé gátolja meg a fejlődést a kivétel nélkül mindnyájan dolgozunk. Higgyék el, hogy

a román állam továbbra is támogatni fogja a kötelességüket teljesítő lojális munkásembereket, akik hisznek az ország jövőjében, akik szeretik ezt az országot és akik szeretik ennek az országnak a királyát.

A jelenlévő közönség percek alatt felállva tanult Pop Valer miniszternek, akit hosszasan ültettek. Papoudoff elnök köszöntö meg a beszédet.

KITÜNŐ MEGOLDÁS.

— Maga megmentette az életemet, — mondja meghatottan a vízből kihúzott faldokló. — Szívesen adnék ötszáz lei jutalmat, de csak egy ezer leles van nálam.

— Nem tesz semmit! — feleli az életmentő. — Ugorjon bele még egyszer.

FŐ A SORREND.

Tőpörtő ur leánya, Grete, egyik nap izgalomtól kipirult arccal jött haza.

— Papa, — mondta — jósnőnél voltam.

— Na és — kérdezte Tőpörtő, — mit jóslt neked?

— Azt, hogy férjem is lesz, geyerskem is lesz.

— Kitűnő, — most már csak arra kell vigyáznod, hogy a rendes sortrendet betartsad.

Egy pályatévészett mészároshoz...

Egyáltalán nem ütköztünk meg azon a híren, hogy Jánó József Timisoara-temesvári mészároslegény hosszas kísérletezés után újfajta romboló hatású sugarat talált fel. A dolog egészen természetes: a mészároslegény vegyi sugarat gyárt, a kémikus emigrációba kényszerülve, csaposlegénynek megy. Egyáltalán így a helyes; mindenki a maga helyén. Ezen a kontinensen, amely két sarkában erősen ég és ropog, az ilyen helyre-legényeknek van helyük és értelmük. Jánó József a jövő, mivel odacsapva a mészárosi bárdot, halálsugár gyártásán törte a fejét.

Most látom Jánó Józsefet, a henteslegényt, amint idegesen szeleteli az előbe rakott husmasszát, nyugtalanul csomagolja vevőinek a parizert és a májashurkát, mivel ő már a hírnév és vagyonosodás útjait kémleli két lelőgő disznócomb között boldogan.

En magam részéről a Jánót nem bánom, csak a halálsugarat sajnálom, illetőleg módosítva: kívánom Jánónak a szerencsét, a hírnevet és a pénzt, csak mindezt nem a halálsugár feltalálásának segítségével.

Szeretném neki megmagyarázni, hogy az élet éppen elég rövid s egyáltalán nincs szükség arra, hogy ő azt mesterségesen megkurtítsa. Szeretném megfajítani Jánót, a mészároslegényt, vajjon mi indította őt arra, hogy szakítson az előlányi társasággal a lassu módszerrel, ami a vágéhid és a mészárosi bárd és ittérjen egy sokkal rapidabb módszerre, ami az ilyen „R“-nek nevezett romboló gyújtósugár.

Azt is meg szeretném kérdezni tőle, vajon az embereket akarja-e kiirtani, vagy az állatok kiirtásával akarja elterelni a vérengző emberek figyelmét? Vajon az állatokat szeretné-e Jánó ebben a felfedezésben, vagy az embereket gyűlölte meg olyan nagyon? Ezer és ezer fontosabb kérdés, de amint hallom, Jánó nem igen nyilatkozik. Jánó, az új Nobel, hallgat s várja, hogy találmányáért végre kifizessék a 8 millió leit.

De ha történetesen bekövetkeznék az, ami az ilyen feltalálók életében még sohasem fordul elő, hogy néldél az egész felfedezés nem kiapad és valahol hiba csuszott be a történetesen Jánó egy vasat sem kap az egészért, akkor kérem őt az emberiség nevében, hogy foglalkozzék más, nyugalmazhatóbb dolgokkal s ne szegessen az emberek mellének halálsejrére, amikor azok bekéssen költőit tenertől és 15-ért májashurkát mennek hozzá vásárolni.

Igazolvány nélkül is alkalmazhatók a képesítés nélküli munkások.

Mint ismeretes, a munkatörvény rendelkezése értelmében a szakmai képesítéssel nem rendelkező munkásoknak munkakönyvek helyett a munkakamaráktól igazolást kell kérniük. Egyes munkakamarák megtagadták ennek az igazolványnak a kiállítását s emiatt sok üzemből a munkások alkalmaztatása körül nehézségek merültek fel. Illetékes helyről nyert felvilágosítás alapján közöljük, hogy a szakmai képesítéssel nem rendelkező munkások igazolványainak kiadása gyakorlatilag nem oldható meg addig, míg a mesterkönyvek és a segédkönyvek kicserélésére nem kerül a sor. Addig pedig sem az üzemeket, sem a munkásokat nem lehet büntetni, aki a törvény által követelt igazolvánnyal nem rendelkezik.

A BORRAVALÓ

Egy ur meséli:

— Siófokon nyaraltunk, minden nagyon szép volt, csak egy ideig a pincérek voltak barátságatlanok. Nem tudtam mire vélni, hiszen minden étkezés után borravalót hagytam nekik az asztalon.

Pár hét múlva megoldódott a rejtély. A kis Mit lányunk kosarában egy nagy csomó pénzt talált a feleségem. Kérdésre vonta:

— Micike, micsoda pénz ez?

— Igen, — mondta Micike — a papa olyan könnyelmű, hogy mindig az asztalon hagyja a pénzt, hát én összeszedtem.

Megváltoztatják a bélyegtörvényt

Két százalékkal emelik a hálózadási illetéket

Jelentettük, hogy a pénzügyminisztériumban rendeltörvényen dolgoznak, melynek értelmében a bélyegtörvényen több változtatást eszközölnek. Mindenekelőtt az erdőkitermelési szerződések illetékét emelik az eddigi 1.4 százalékról 7 százalékra avval az indoklással, hogy az erdőkitermelés voltaképpen ingatlanátruházással egyenértékű. Ezenkívül valószínűnek tartják, hogy a hálózadásoknál az illetékkivetés alapjául ezentúl nem a bérérték nyolcszorosa fog szolgálni, hanem annak tizszerese. A minisztérium azt reméli, hogy ezzel az újítással lényegesen növelheti az illetékekből befolyó kincstári jövedelmeket.

A városi értékkilletékek helyettesítését kérik a városok országos kongresszusán

A városi értékkilletékek máig is a legsúlyosabb terhei az iparosoknak, kereskedőknek, gyárosoknak, vállalkozóknak; nem annyira a szedett illeték nagysága miatt, hanem a mód miatt, ahogy a beszedés történik. Elsősorban az értékkilletékeket természetesen az áru értéke alapján szedik be, itt pedig tág tere nyílik az egyéni értékelésnek. A városok nem bíznak a számlitók értékelésében, nem fogadják el a számlák bizonyosságát sem, legtöbbször saját embeikkel értékelik az árut, ami aztán igen körülményes eljárás.

Igy ki kell nyitni minden csomagot, ládát, külön meg kell mérni azokat, ami mind nem csak rengeteg időt vesz igénybe, hanem a legtöbb esetben azt is okozza, hogy az áruk rongálódnak és nem ritkán el is tűnik azokból. Egyébként is tág tere nyílik mindenféle szeszélynek. Az értékeléssel beállott késedelmeskedés sokszor nagyobb kárt okoz, mint amennyi az egész áru értéke.

Az értékkilletékek terhe sokkal súlyosabban

nehezedik a közönséges árukra, a mindennapi használatra szánt cikkekre, mint a lukszustárgyakra, ami szintén aránytalan teherviselés okozója.

Mindezek megfontolása következtében történt a városok most tartott brailai kongresszusán az a felszólalás, mely a városok részéről is sérelmezte az illetékek beszedésének mostani módját s helyette azt javasolta, hogy az illetékeket szedjék a forgalmi és fényüzési adók alapján, melyet az állam szed. Az iparosok és kereskedők így nem fizetnének illetékeket a városba behozott majd kivitt áruk után, nem volnának kitéve a különféle idővesztegető és áruértékeltető eljárásoknak, megszűnne az a helyzet is, hogy a kisebb értékű árukért többet fizessenek, mint a nagyértékű árukért.

Az élelmiszerekért természetesen ebben az esetben semmi ilyen illeték nem volna fizetendő, minthogy ezek forgalmát az állam sem adóztatja meg.

Miképen alkalmazandó a számlákon a repülőbélyeg

Az a mód, ahogy a Nemzeti Repülőpénztár a repülőbélyegről szóló törvényt alkalmazza és magyarázza annyira paradox, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatoknak naponta több millió leit kárt okoz. A Repülőpénztár ellenőrei prémiumot kapnak, ha kihágásokat állapítanak meg és így anyagi érdekük az, hogy minél több hibát találjanak. Ime mit mond a repülőbélyeg 13. szakaszának 4. bekezdése:

„Az ellenőr, aki kihágást állapít meg, a jogerőre emelkedett és tényleg behajtott bírság egy negyed részét kapja jutalmul, kivéve azt az esetet, ha a kihágás megállapítása feljelentés alapján történt, mert az utóbbi esetben ugyanezt a jutalmat a feljelentő kapja.”

A törvény sok tekintetben homályos és ezért különbözőképpen lehet magyarázni. Ilyen jelentékenyen kiterjesztő magyarázat az is, amely a számlák repülőbélyegeire vonatkozik.

A repülőbélyegtörvényhez mellékelt táblázat VII.-ik fejezete a számlák bélyegezésére nézve a következőket írja elő:

„A bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusában megjelölt számlákra alkalmazandó repülőbélyeg 0.20%. A bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa szerint a következőképpen van megfogalmazva: „A kereskedők és iparosok bármilyen számlája, valamint ezeknek magánfél számára kiadott számlák”

Sem a repülőbélyegtörvény, sem a rendes bélyegtörvény nem írja elő tehát sehol, hogy milyen érték után kell bélyegezni a számlákat. Az utóbbi időben egész csomó kihágási jegyzőkönyv gyűlt össze a repülőpénztárnál, amelyeket a vállalatok ellen amiatt vettek fel, mert ezek a repülőszámlabélyegeket nem a számla bruttó, hanem annak nettó értéke után rótták le.

Ahelyett, hogy a Repülőpénztár hiteles törvényt magyarázatot adott volna ki, közzétette az iparvállalatokhoz, amelyekben közölte, hogy a számlák bruttó értéke után kell leróni a repülő és számlabélyegeket. Természe-

tes, hogy ez a szokatlan eljárás igen különös benyomást keltett.

Információnk szerint, valamint a Repülőpénztár vezetőségétől nyert felvilágosítás alapján a Repülőpénztárnak ez a törvényt magyarázata a fényüzési és forgalmi adótörvény 4. szakaszának második és harmadik paragrafusán alapszik.

Ha a törvény szövegének ezt a magyarázatát alkalmazzuk a számla értékének megállapításánál, úgy látjuk, hogy a Repülőpénztár, amely a repülőbélyegtörvény magyarázó szerve, tulm. a törvényen, minthogy a fenti szövegből nem következik az, hogy bélyeg kellene leróni a fényüzési és forgalmi adó után is.

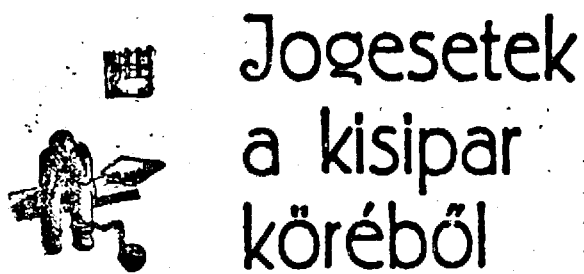
Ha a Repülőpénztár rendelkezése a repülőbélyegtörvény IV. fejezetén alapszik, amely szerint a forgalmiadótörvényhez mellékelt A. és B. listákban felsorolt árucikkek után 3. illetve 4%-os repülőbélyegilletéket kell leróni és a számla értékét ezért kívánja a Repülőpénztár a fényüzési s forgalmi adótörvény magyarázata szerint megállapítani, akkor ez a felfogás teljesen téves, minthogy a most említett illetékek egészen más a céljuk és semmiféle vonatkozásban nem állanak a számlák értékével, csupán bizonyos termékek megilletékezését írják elő az előállítási helyen, a vámoknál, a gyárakban, a lerakatokban és az üzletekben, stb.

Minthogy ez a helyzet, természetes, hogy a Repülőpénztár előbb-utóbb visszavonja rendelkezését, ha mégsem cselekedné ezt, több mint valószínű, hogy a bíróságok elé kerülő jegyzőkönyveket a bírói hatóságok egymásután fogják megsemmisíteni.

SZIGORU MAMA.

A mama szigorúan rászól Pityura:

— Meg ne halljam többet azt a szót, hogy „akarov”! Gyerekeknek nem lehet akaratauk. Értette? ... Most pedig mondd meg végre, hogy tulajdonképpen mit akarsz.

Jogesetek a kisipar köréből

**December 31-ig
nem kötelezhetők a kisemberek
könyvvezetésre**

Hiába vesznek fel büntetőjegyzőkönyvet egyes helyi hatóságok, mert azokat a bíróság minden esetben megsemmisíti.

A pénzügyminisztérium hetekkel ezelőtt kiadta azt a rendeletet, amelynek értelmében a kisiparosok és kiskereskedők 1938. január elsejéig nem tartoznak üzleti könyveket vezetni. Ezen rendelet ellenére előfordult, hogy számos kisiparosnál és kiskereskedőnél büntető jegyzőkönyvet vettek fel azon a címen, hogy nem vezetnek üzleti könyveket. Ez a körülmény a bizonytalanság érzését keltette az érdekeltek körében, amiért is a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége ebben az ügyben beadvánnyal fordult a repülőügyi minisztériumhoz. Ebben a beadványban a szövetség rámutat arra, hogy Braşov-Brassóban az ellenőrző közegek több iparosnál és kereskedőnél büntető jegyzőkönyveket vettek fel az üzleti könyvek vezetésének hiánya miatt, mire a Braşov-brassói törvényszék megsemmisítette a jegyzőkönyvet, a bucarestii ítélőtábla pedig nem adott helyt a repülőalap felülbizetésének. Ennélfogva céltalan a büntető jegyzőkönyvek felvétele, ha azokat a bíróságok minden egyes esetben megsemmisítik.

A mesterkönyvek kiállítása alkalmával fizetendő illetékek

A mesterkönyvek közeli kiállítása alkalmából, valamint többek felkérésére is közöljük, hogy a mesterkönyvek kiadása alkalmával a következő illetékeket kell fizetni:

A régi iparigazolvány becsúrlésért 50 leit, a mesterkönyv kiadásáért 200 leit, új iparigazolványért pedig 500 leit. Tehát az az iparos, aki meglévő iparigazolványát cseréli be a mesterkönyv illetékével együtt 250 leit, az az iparos, aki pedig iparigazolvánnyal nem bír, de most akarja azt kiváltani, a mesterkönyv illetékével együtt 700 leit kell fizessen.

A fenti összegeket a betegsegélyző pénztárnál kell lefizetni és a nyugtát a munkakamara felé a mesterkönyv kiadása iránt beadott kérvény mellé kell csatolni. Aki tehát a fenti összegeket nem fizette be, vagy ezeknél kevesebb összeget fizetett volna, ne várja meg a munkakamara felhívását, hanem akár az egész hiányzó összeget, akár a különbözetet haladéktalanul fizesse be a betegsegélyző pénztárnál és a nyugtát pedig a kérvényhez mellékelje.

Oxigén-palackok megvételre kerestetnek!

Ajánlatok alábbi címre küldendők:
BAYER A. LUGOJ, Str. Titulescu 7.

ARISZTID.

Egy képzőművészeti pályázat zsűrije Arisztidet választotta meg elnöknek. Két pályaműről kellett dönteni és szavazás után kiderült, hogy mindkét pályamű egyenlő szavazatot kapott. Felkérték hát az elnököt, hogy a szavazatával ő döntse.

A helyzet kínos volt, Arisztid a füle tövét vakarta, nem tudta, melyik művész javára döntse, mert mind a kettő jó barátja volt. A hangosabb sürgetésére végül így szólt:

— Rendben van, urak, én szavazok, de engedjék meg, hogy titkosan szavazzak.

Egy évvel hosszabbították meg a gépbehozatali tilalom határidejét

Sajnos, csak a százmillió leinél nagyobb alaptőkéjű vállalatokra nézve érvényes a kedvezmény.

Az 1936. évi augusztus 1-jel versenyvédelmi törvény szerint a törvény kedvezményeiben részesülő vállalatok a minisztertanácsi jegyzőkönyv keltétől számított tizenhat hónapig azt a kedvezményt élvezik, hogy

a kormány nem engedélyezi hasonló vállalatok gépi berendezéseinek behozatálát.

Abban az esetben, ha a gyárat tizenhat hónapon belül felszerelik, úgy a gépbehozatali tilalmat huss hónappal meghosszabbítják.

A versenyvédelmi törvény kedvezményeiben részesülő vállalatok azonban nem tudták a szerelési munkálatokat az előirt tizenhat hónapon belül befejezni, mert a gépeket a külföldi gyárak nem szállították le. Éppen ezért a kor-

mánytól a védelmi határidő meghosszabbítását kérték.

A hivatalos lap október 26-iki számában megjelent rendelet törvény szerint

a kormány mindkét határidőt tizenkét hónappal meghosszabbítja, ha a vállalatok igazolni tudják, hogy a gépeket szállító külföldi vállalat késedelme miatt nem tudták az üzem működését megkezdeni.

A tizenkét hónapos meghosszabbítást csak az a vállalat igényelheti, amelynek tervezett beruházásai legalább százmillió lei értékűek. Ezt a meghosszabbítást a kereskedelmi és iparügyi minisztérium adja meg.

Hatmilliós kölcsönt vesz fel az Oradea-nagyvárad munkakamara

Heves viták a tanoncotthonnak és a munkanélkülieknek adandó segély leszállítása körül

Új székházat akarnak építeni a nagyösszegű kölcsönből

Vasárnap délelőtt 10 órakor, ünnepélyes külsőségek között, a katonai és polgári hatóságok jelenlétében, Evutan püspöki vikárius felavatta Oradea-Nagyváradon, a régi ipartestület székházában a munkabírószék épületét és az átrenovált egykori „Hotel Imperial” helyiségeit, ahol jelenleg a munkakamara székel. Moga Matei munkakamarai elnök mondott beszédet, amelynek során hangoztatta a munkabírószék szükségességét és kijelentette, hogy azt nagy áldozatok árán sikerült csak megteremteni. Rotundu, a munkabírószék elnöke köszönetét fejezte ki a megjelenteknek és a munkakamara vezetőségnek az áldozatokért, amelyeket a munkabírószék érdekében hoztak.

Délben 12 órakor nyitotta meg Moga Matei elnök a nagytanács ülését, amelyen jelen voltak a Satumare-szatmári, valamint a Zalau-zilahai fiók vezetői és az összes megválasztott tanácsosok.

A jelentésből kitűnik, hogy a munkakamara vezetősége 15 ezer leit vett fel a költségre, ebből akarják támogatni a helyi és a Satumare-szatmári munkás sportklubok futballszakoszályait.

A módosítási javaslatnak ennél a pontjánál Samarineanu Mihály író, a nagytanács tagja hangszólta, hogy

ne csak a lábra gondoskodjanak, hanem a fejre is egy kicsit!

A munkaügyi minisztérium nem hagyta jóvá a munkakamara költségvetésében munkanélküli segélyalapra felvett 60 ezer leit azzal az indoklással, hogy

az országban nincsen munkanélküliség.

Ilyenképpen

a munkanélküli segély alapját 60 ezer leiről 20 ezer leire szűkítették le.

A költségvetési javaslat következő pontja: a tanoncalapra felvett 50 ezer leit szintén 20 ezer leire kell redukálni. E körül a pont körül hatalmas vita és vihar keletkezett. Elsőnek Mudura, munkaügyi inspektor szölt hozzá a javaslatához, amely ellen a legerélyesebben tiltakozott, hangsúlyozva azt, hogy 300 tanonc szenved szükséglet, akik minden támasz nélkül vannak!

Samarineanu Mihály, mint az inas-otthon igazgatója, sajnálattal állapítja meg, hogy a munkakamara vezetősége éppen az inasok részére felvett alapot akarja redukálni.

Hentiu Ludovic tisztviselő, a szekció elnöke tiltakozott az ellen, mintha a munkakamara vezetősége nem viselné az inasok jövőjének sorsát a lelkén, de a helyzet az, hogy

a munkakamara egyelőre nem tud kötelezett-ségeinek eleget tenni.

Chis Petru, a munkaszekció elnöke visszautasította Samarineanu kijelentéseit, mintha a munka-

kamara vezetősége nem tartaná kötelességének az inasok jövőjéről való gondoskodást.

Samarineanu Mihai válaszolt:

— Arra az inszinuációra, hogy én a feleségemmel hétszobás lakásban lakom, azt kell mondjam, hogy az rágalom, mert köztudomású, hogy az otthonban három szoba áll az igazgató rendelkezésére. Így is vettem át azt annakidején az elődömtől! És miután olyan sok szó esik ma az inaskérdésről és ezzel kapcsolatban az építendő inas-otthonról, amelynek alapkövetétele már meg is történt, engedjék meg, hogy elmondjam, hogy

én már tizenkettő évet utazom Oradea s Bucureşti között, hogy ez az alapkövetétele meglőrténjék és abban, hogy egyszer végre felépül Oradea-Nagyváradon az inasok otthona, egy kis érdemem nekem is van.

Moga Matei elnök hangoztatta, hogy a munkakamara vezetősége minden erejével és tehetségével szíven viseli az inas-kérdést, de a jelen pillanatban a kényszer diktálja, hogy az alapot redukálják.

Szavazásra tették fel a kérdést és a nagytanács többsége úgy döntött, hogy az inasotthon alapot 60 ezer leiről, 20 ezer leire csökkentik.

A nagytanács több hozzászólás után egy határozott, hogy a munkakamara vezetősége vegyen fel egy hatmillió leies kölcsönt és abból építsék fel a munkakamara új helyiségét, amelyben a munkabírószék is helyet kapna és ha lehet, akkor ott szeretnének otthont adni a munkaügyi inspektorátusnak is.

A nagytanács ülése ezzel véget is ért.

Az iparosságra hárítják Odorheiu Székelyudvarhelyen a tanoncskola fentartását

Odorheiu-Székelyudvarhelyről jelentik: Az idei iskolai év elején a minisztérium megszüntette a helyi iparostanoncskolát, illetőleg annak fentartását a város iparosaira hárította. Az iskola fentartása az iparosokra nézve súlyos terheket jelentene, mert annak költségeihez minden egyes iparosnak évenként ezer leivel kellene hozzájárulni. Mivel az iparosok az iskola fentartási költségeit nem tudják vállalni, küldöttségleg keresték fel Constantinescu megyefőnököt és Hecser Kálmán városi időközi bizottsági elnököt, hogy a megye és a város vállalja a közérdekű iskola fentartásának költségeit. A megyefőnök az iskola fentartására harmincezer lei segélyt ígért meg. Az iskolafentartáshoz szükséges többi összeget azonban az iparosoknak kell pótolniuk. Az iparosok a napokban nagyobb-szabású gyűlésen tárgyalják meg tennivalóikat.

AZ IFJUSÁG FELADATAI.

A Vitorol írja:

Szemünkre hárják, hogy a kormány nem törődik az ifjúsággal. Mindenek előtt tisztázunk kell: mit várhat az ifjúság az államtól? Komoly és hasznos nevelést; továbbá tárgyalgós kiválasztást a nemzeti élet megnyilvánulásának minden ágában. Ami a nevelést illeti, a kormány szép eredményt mutathat fel. Az iskolákon kívül is fegyelméről gondoskodtunk s kollektív kötelesekre, közmunkára készítetünk elő az ifjúságot. A kiválasztásnál tekintettel voltunk arra, hogy minden állásnak vizsga, képesség, gyakorlat az alapja. Lehet, hogy némelyek az intellektuel-munkanélküliséggel tévesztik össze az ifjúság problémáját. A munkavédelmi törvény nagy javulást hozott, a kormány különleges gondot fordított az ifjúságra, melyet nem szabad elszakítani és külön csoportba tömöríteni. Ellenkezőleg: mentől hathatósabban kell az előbbi generációhoz kapcsolni, hogy biztosítsuk a folytonosságot. Súlyos tévedés tehát a sajátos ifjúsági-kategória felállítása, oly értelemben, hogy ez szembe találja magát a többi kategóriával s az állammal. Demagógikus szólam az, mely az ifjúságnak politikai eszközként és külön kategóriaként való felhasználását kívánja.

TISZTA JÁTEK.

Döcög és Pöcög alsóznak. Körülöttük kibicék légiója. Döcög jó lapot kap, bemonlja az összes figurákat. Erre Pöcög egy rugást kap az asztal alatt, mire bemonlja a kontrát.

Döcög rekontrát mond, Pöcög megint egy rugást kap az asztal alatt, mire bemonlja a szubkontrát. Erre Döcög hirschkontrát mond és fölényesen megnyeri a partit.

Pöcög a kibicékre néz és így szól:
— Nem értem, hogy miért rugtatok?
— Légy nyugodt, — szól a nyertő Döcög — én rugtam.

AZ ADÓK ALAKULÁSA.

Az Adeverul írja:

Az adók 1935-ben 4558 millióval, 1936-ban 8283 millióval, 1937-ben 10.166 millióval emelkedtek, azaz három év alatt összesen 23.007 millió lei a többlet. Eddig még nem volt példa ilyesmire. A főbevételi forrás a fogyasztási adó volt. Összesen 23 milliárdot tesz ki az állami költségvetés végösszege s ebből az egyenes adók csupán 2570 milliót — alig 10 százalékot — képviselnek. Nagy terhet cipelnek a fogyasztó tömegek, a fogyasztási adót főleg a szegények érzik, amely megdrágítja az életet.

RABLÓKALAND

A földbirtokos hazafelé tart az autóján. Az országúton könyörületből felvesz egy vándort, akiről leri, hogy nehezebb esik a járás. Vagy fél óra mulva riadtan észleli a földbirtokos, hogy nincs meg az órája. Dühösen rántja ki revolverét, vendégére szegezi és követeli az óráját. A vándor minden ellenállás nélkül odanyújtja az órát és azután sietve le száll az autóról. Amikor a földbirtokos hazaér, felesége már az ajtóból kiáltja:

— Itthon felejtetted reggel az órát.

NAGY KERESLET TÉGLÁBAN.

Annak ellenére, hogy a magánépítkezések ebben az évben az előbbi évekhez mérten kisebb méretűek voltak, a közintézmények, főleg pedig a hadügyminisztérium által kitűzött építkezések bőségesen pótolják a magánvállalkozás hiányát. Erre enged következtetni az, hogy egyes városokban téglában rendkívül nagy hiány mutatkozik és hogy a folyamatban lévő építkezések befejezéséhez más városokból kérnek szállítási ajánlatot. A Cluj-kolozsvári téglagyárak el vannak halmozva megrendelésekkel, úgy, hogy alig tudnak megrendelőiknek eleget tenni.

SÜLYOS BETEGSÉG.

Pécsi Érika hazajön és lelkendezve mondja:

— A házmeesterék kislányával a doktor bácsi-nál voltam.

— Na és mit mondott a doktorbácsi?

— Hogy nagyon beteg.

— És mi baja van?

Evi gondolkodik egy kicsit, aztán így szól:

— Most nem tudom biztosan, hogy a doktor bácsi mit mondott. Vagy B.C. vagy E.T.C. vagy M.T.K.

Allandó ipari kiállítás Cluj-Kolozsváron

A Cluj-kolozsvári iparkamara már korábban elhatározta, hogy a körzetbe tartozó megyék iparának fejlődését állandó kiállítás formájában tárja a szakkereskedelem elé. Ezt a célt szakavatott munkával és áldozatkészséggel, sikerült is megvalósítani olyképpen, hogy az állandó ipari kiállítás november 5-én, délelőtt 11 órakor, dr. Pop Valer iparügyi miniszter és más politikai, gazdasági és közéleti előkelőségek jelenlétében ünnepélyesen meg is nyílik.

A kiállításon a kamara területéről mintegy 90 iparvállalat vesz részt és így a kiállított hatalmas anyag megtekintése minden szakma kereskedői számára nélkülözhetetlenné válik. A kiállítás az iparkamara hivatalos helyiségeiben van, igen izlésesen és áttekinthetően csoportosítva.

A kamara elnöksége és agilis tisztikara őszinte elismerést érdemel, hogy Romániában az első állandó ipari kiállítást ilyen impozánsan beszervezte és megrendezte.

A fővárosi iparkamara mozgalma a védjegyzetések körüli visszaélések megszüntetése érdekében

A Bucurestii Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége a fővárosban székelő gyáripari vállalatok vezetőivel történt előzetes megállapodás alapján olyan határozatot hozott, hogy a jövőben olyan védjegyeket nem jegyez be, amelyek szövegében nincs feltüntetve, hogy a termék romániai gyártmány. A mennyiben pedig külföldi gyártmányról van szó, úgy a szöveget, vagy elnevezést a gyártmányon román nyelven kell feltüntetni.

Ezzel a rendelkezéssel a bucurestii kamara eljött akarja venni azoknak a visszaéléseknek, amelyek a védjegyzetés körül előfordultak.

Számos esetben megtörtént ugyanis, hogy silány

mínőségű belföldi gyártmányt hoztak forgalomba hangzatos külföldi elnevezések alatt, vagy pedig olyan külföldi márkájú, de belföldön készített gyártmányokat védjegyzettek, amelyek egyáltalán nem feleltek meg a külföldön hasonló védjegy alatt forgalomba hozott gyártmányoknak. Ez utóbbi főleg gyógyszereseknél és vegyipari cikkeknel fordult elő.

A fogyasztókörzség érdekeinek megvédését célozza a bucurestii kamara határozata és amint értesülünk, a kamara az iparügyi minisztérium útján akarja országosan ilyen értelemben rendeztetni a védjegyzetés kérdését.

A betegsegélyző tagok jogainak biztosítása érdekében erőteljes mozgalom indult

Nem történik iparosmegmozdulás anélkül, hogy a betegsegélyzői törvény hiányosságai ne kerüljenek szóba. Az egyik nagy bucurestii napilap a betegsegélyző elleni panaszokkal kapcsolatban az alábbi érdekes cikket írta:

„A bucurestii, galatii, iasi, bacau, constantai és a többi városok sajtójában feltárt elégedetlenség jellegzetes fényt vet a betegsegélyző orvosi kezelésére, gyógyszerre, táppénzre és a már közmondássá lett nyaraltatására. Akkor, amikor a tagok öngyilkosok lesznek a szükséges orvosi kezelés hiánya miatt, amikor a betegek fájdalmukat enyhítő gyógyszert hiába várják, a betegsegélyző céljaitól teljesen idegen taxák kivetése, az új betegsegélyzői paloták, kórházak és szanatóriumok építkezési költségeinek valóságos tékozlása értehetően hozzájárult, hogy a pénztári tagok elégedetlenségét növeljék és a tagokat formális tiltakozásra kényszerítsék.

Nincs olyan kisiparos szakmai gyűlés, ahol ne emelnének panaszt betegsegélyzői rendszerünk ellen, ahol nem vitatnák a felbecsülhetetlenül fontos rendeltetéssel bíró intézmény rendszerének megjavítását. A kevés anyagi eszközökkel rendelkező szakmai egyesületek tiltakozó határozatai rendszerint eredménytelenül maradnak. A tagok részéről jövő reklamációk ritkán eredményezik a betegsegélyző jóakarátát s így minden marad a régiben. Mindezek már meggyőzték a betegsegélyzői tagokat, hogy nem várhatnak eredményt csak egy olyan határozott akciótól, melynek célja, hogy a kisembereknek pénzecskéjéből összegyűjtött hatalmas vagyon egyedül az érdekelték közvetlen és hatásos ellenőrzése alá kerüljön. Pénztári tagok ebben az akciónban meglehetnek győződve, hogy maguk mögött fogják tudni a becsületes sajtó és a közvélemény jóakaratu támogatását. A központi pénztár, ha meg akarja még menteni tekintélyének utolsó foszlányait, az volna a legsürgősebb teendője, hogy mindent elköveszen a tagok bizalmának visszaszerzéséért.

Ezt a célt szolgálja, ha minden betegsegélyző hivatal és rendelő mellett panaszkönyvet bocsátanak a pénztári tagok rendelkezésére.

Továbbá minden betegsegélyzői hivatalnál és rendelőben ki kellene függeszteni látha-

tóan és szemléltetően, hogy mik a tagok jogai, hogy mi az orvos és segédsejnyezet kötelessége, hogy mi az orvos kötelessége úgy a taggal, mint az intézménnyel szemben.

Kötelezni kellene az igazgató-tanács tagjait, hogy hetenkint legalább egyszer — előre meghatározott időben — a rendelőben jelenjenek meg és ott a tagok panaszait részletesen meghallgassák, bevizsgálják és a tagok javaslatait az igazgatóságnak továbbítsák.

A „Pénztári tagok frontjának” jelszava ezeket a követelményeket meghaladja és a tagok számára közvetlen szavazati jogot követel. Tényleg, ez volna az egyedüli biztosítéka annak, hogy a pénztárak tényleges autonómiát kapjanak. További követelménye, a tagok szabad orvosválasztási joga. Ezt a követelményt az orvos-szövetség lelkesen támogatja.

Valóban, csakis a szabad orvosválasztás adná meg azt a lehetőséget, hogy a tagok kellő időben és megfelelő formában rendes orvosi kezelést kapjanak.

Követelik 55 év utáni aggkori nyugdíjat.

„A fenti kívánságok megvalósítása érdekében a pénztári tagok frontja széleskörű mozgalmat indított, ez alkalommal most már olyan felkészültséggel, hogy ha azt az ország minden részéből támogatják, eredménytelen nem maradhat!”

JOGOS MÉRGELODES.

— Miért csapott akkora patáliát a feleségem?
— Mert egész csomó felbontatlan szerelmeslevelet talált a fiókomban.
— Nem értem. Hiszen akkor éppenséggel nem kellett volna lármáznia.
— Igen, de azokat a leveleket mind ő írta egykor nekem.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

A segéd- és mesterkönyvek kiadása
Timișoara-Temesváron.

A Timișoara-temesvári munkakamara közli, hogy jelenleg a szabó, nőiszabó, cukrász és asztalosszakma részére a mesterkönyveket, a nőiszabó és pincérszakma részére pedig a segédkönyveket adják ki minden nap délelőtt tizenegy és félegy között. Mindenkinek 27 lei értékű okmánybélyeget és két leies repülőbélyeget kell magával hoznia. A mester- és segédkönyvet csak személyes megjelenés esetében adják ki. A 29 lei bélyegen kívül semmiféle illeték nem fizetendő.

Nagy kereslet a tüzfapiacon

A belföldi tüzfapiacon a jelek szerint a kínálat változatlanul tartózkodó, de a kereslet növekedett, mivel az elfogyasztott készleteket pótolni kell. A forgalmat teljesen megbénítja a folyton jobban érezhető vagonhiány, ami szintén hozzájárult a kereslet megélénkítéséhez. Prima bükkfában alig van ajánlat és csak alsóbbrendű minőségekben van némi kilátás. Az árak változatlanul szilárdak és az utóbbi időben aradi viszonylatban a következőképp alakultak ki: I. o. bükkhásáb 5800, II. o. bükkhásáb 5400, III. o. bükkhásáb 4900. I. o. gyertyánhasáb 5850, I. o. cserhasáb 5700, I. o. bükkdorong 5200, I. o. gyertyándorong 5300 lei.

Bucurestiből érkezett jelentések szerint a főváros tüzfapiellátásában nagy zavarok mutatkoznak, az alacsonyan maximált árak miatt alig érkezik valami tüzfifa, úgy, hogy ebben a kérdésben a kormány újabb intézkedéseket szándékozik tenni.

A magyarországi tüzfifakivitel állandóan növekedik, azonban a vagonhiány itt is erősen érezhető.

KEZTYUS KEZZEL.

As angol nagyiparos levelet diktál:

— Igen Tisztelt Uram! Gépirónóm, aki jónak volt kölg, nem irhatja le azt, amit én Önrel gondolk. En, aki gentleman vagyok, ugyancsak nem irhatom le. Ön azonban, minthogy egyik sem a kettő közül, könnyen gondolhatja, hogy mi a véleményem.

ÖSZINTE KIFOGAS.

— Mi futott eszedbe, hogy megvetted ezt a színyegyet? — kel ki magából a férj. — Nánysor mondtam, hogy ne végy meg valamit csak azért, mert olcsó.

— De, kérlék, — védekezik a feleség, — ez a színyeg nem is volt olcsó.

Katalin-est munkanélküli uraknál

Irta: MORICZ ZSIGMOND.

Mikor a papa kilépett a gyárból, mert a mama öngyilkos akart lenni, mert észrevette, hogy a papa a háta megett megcsókolta a Julist s ezzel egybzerre mindenki torkig lett mindennel s mikor a lakó, Csibe, a papa után telefonált, éjjel, hogy jöjjön haza, mert a felesége rögtön leugrik, a papa azó nélkül otthagya a munkahelyét és többet nem is ment vissza.

A gyárban ugyanis, ahol már tizenhét év óta dolgozott mint segédmunkás, a gondnokkal olyan viszonyba került, hogy nem birta tovább a székíróást. A Julcsát is azért csókolta meg, hogy neki is jusson már valami jó ebben az életben.

Mikor egy rosszlemkű éjszakán ez mind megtörtént s a papa munkanélküli lett, a mama azt mondta:

— Hála Istennek! En nem félek attól, hogy a gyerekeim éhenhalnak. En az én köjkeimet elartom. Tudok dolgozni. Majd én a fedélzetre álllok.

Mindenki le volt törve, csak a mama nem. Senki sem értette, mi az a fedélzet. Hogy hol veszi a mama, aki alföldi születésű volt és soha életében hajót nem látott, hogy ő a fedélzetre áll.

Csibe mindenesetre úgy meg volt szeppeve értük, mintha az ő valóságos szülei lettek volna.

— Még ez a munkanélküli sem fog éhenhalni mehettem — mondta a mama. — Legalább itt lesz a kezem közt s nem fog nekem a gyárilányokkal hancurolni.

A minimális adónak felét fizetik a felszámolás alatt lévő részvénytársaságok

Az adótörvény 39. cikke szerint a felszámolás alatt álló vállalatok a minimális adó felét fizetik. A folyó évi adókiutések során egyes adókiutető bizottságok ezt úgy értelmezték, hogy az csak arra a felszámolás alatt álló részvénytársaságra alkalmazható, amely üzleti működését már becsüntette, míg azok, amelyek a felszámolás folyamán üzleteket köntek, a teljes összegű minimális adó fizetésére kötelesek.

A Cluj-kolozsvári kereskedelmi és iparkamara néhány hónappal ezelőtt ennek a törvényszakasznak

helyes értelmezését kérte a pénzügyminisztériumtól, amelyre a napokban érkezett meg a pénzügyminisztérium 41.523—1937. számú leirata. Eszerint valamennyi felszámolás alatt álló vállalat az adótörvény 39. cikkében megállapított minimális adó félösszegét fizeti. Ez az adó azonban a részvénytársaság jogi létezése alatt állandóan fizetendő, vagyis mindaddig, amíg a cégbíráóság — felszámolási zárómérleg alapján — nem törölte a felszámoló részvénytársaság cégét.

Evi hárommilliárd háromszázmillió lelt fordít a közlekedésügyi miniszter a közmunkára

Franasovici közlekedésügyi miniszter hivatalba lépésekor egy hatalmas arányú utépítési programot dolgozott ki, amelynek megvalósítása 50 milliárd lelt igényelt. Minthogy a nagyszabású terv kereztülviteléhez szükséges alapokat a közeli években nem lehet előteremteni, a realitásokkal számolva a közlekedésügyi minisztérium és a nagyvezérkar együttes utépítési programot dolgoztak ki. Eszerint tíz év alatt helyre állítják a meglevő országutakat, ujjaépítenek 173 kilométer utat, kiépítenek 2429 kilométer megyei és községi utat, modernizálnak 5275 kilométeres utat.

Az új utak építésére évenként másfélmilliárd lelt, a meglevő utak modernizálására és karbantartására évenként 1 milliárd 800 millió lelt fognak

fordítani. Így tehát tíz éven át évenként 3 milliárd 300 millió lelt fordítanak utépítési és utjavítási célokra.

A nagyszabású utépítési munkákat, belföldi vállalatok végzik, úgy, hogy a belföldi gazdasági élet fog ebből a hatalmas közmunkából jelentős haszonhoz jutni.

A 33 milliárdos utépítési programot a hivatalos lap október 29-i számában megjelent rendelet törvény már szankcionálta is. A program megvalósítása 1938. április 1-én veszi kezdetét, vagyis a következő költségvetési évben.

Tekintve, hogy főleg nemzetvédelmi célokat szolgáló utépítésről van szó, a program megvalósítása bizonyosra vehető kormányváltozás esetén is.

Uj alapokra kell fektetni a szörmeipart

Ujabbban nem adnak ki Németországra szóló szörme-beviteli engedélyeket. A kormány az importöröket felszólította, hogy szörmet lehetőleg Franciaországból hozzanak be. A francia szörme ára azonban 20—30 százalékkal drágább, mint a német árú, ami érthető is, mert hiszen a franciák is szörmeárúkat javarészt Németországból szerzik be. Szó lehetne még arról, hogy Angliából vegyünk szörmet, de Anglia — nem hajlandó szörmet hitelezni. Így merül fel a gondolat, hogy a belföldi bőr és szörme kidolgozását iparosítani kellene. Romániában különösen Besszarábiában, rengeteg kidolgozatlan szörme van, amelynek legnagyobb részét megmunkálás céljából külföldre szállítják. A besszarábiai asztrachánt például nagy

mennyiségben szállítják ki Amerikába és Franciaországba. Ha megfelelő gyári berendezéseink lennének, mi akadály sem volna annak, hogy a hazai megmunkálatlan szörmet itt dolgozzák fel. Ugyan Romániában is ilyen fajta üzemek, de ezek nem tudnak megfelelő minőségű árut szállítani és ezért mielőbb meg kell valósítani — akár legutóbb a len- és kender iparosítást — a szörme megfelelő ipari megmunkálásának lehetőségeit is.

MÁR A TILOS SE IZGATJA

— Nos, van már étvágya?

— Dehogya van. Már azok az ételek sem izlenek, amelyekről a doktor ur eltiltott.

Két napig fojtott csönd volt. A papának be kellett menni a pénzért a gyárba, de onnan elutasították, hogy függelmértést követett el és többet nem veszik vissza.

A papa nem szólt, de vesegörcsöt kapott. Ugy fetrengett, mint egy szülő nő, izzadt és nyögött.

— Beteg vagy, — mondta a mama — ereggy az orvoshoz. Vizsgáltasd meg magad és kérj táp-pénzt. Tizenhét év óta fizeted a betegséggyógyt, most baj van, őt fizessenek.

A papa elindult a keserves utra. Az orvos csakugyan betegnek találta s kiderült, hogy a legmagasabb osztályba tartozik, a nyolcasba. A kollégák kitanították a rendelőben, hogy neki hetenként 28 pengő jár. Ez egy hónapban 112 pengő. A papa felvidult, mert havi fizetése 120 pengő volt.

— Jól van mama, mondta morogva — te azért okos aszony vagy.

A mama nem szólt, végignézte az urát, s nem mondta meg, hogy ő már egy uricsaládnál takarítást vállalt, havi 24 pengőért. Ő csak azt számította, hogy ez már 136 pengő. Ehhez jön a lakótól, Csibétől, havi husz pengő a lakásért, ezzel a havi bevétel 156 pengő.

Másnap este két fiatalember jelent meg a lakásban. Géplakatosok, akik most jöttek vidékről: ezeket felvette ágylakónak. Csibét most már kitélepítette az ágyából végleg a szőlőre s a két fiút, akik testvérek voltak, belerakta a Csibe ágyába. A fiúk fizetnek egyenként heti öt pengőt, ez havi husz pengő, kettő után havi negyven, ezzel a bevétel 196 pengőre emelkedett.

A mama egy hét alatt úgy rendbeszedte a házat, hogy csoda. A papának ki lehetett küldeni a vesébaját, semmit nem kellett dolgoznia s csaknem

kétszer annyi volt a bevételük, mint addig, míg teljesen az ő keresetéből éltek.

Igaz, szép zsufolt lett az egyszobás lakás. Ott aludtak a két nagy ágyban a papa, a mama és a két gyerek, ez négy, a diványon Rózi és a külön ágyon a két lakatos, ez hét. Tömeglakás. De a mama rendet tartott, senki meg sem piszent, a mama a fedélzeten volt.

Igy érkezett meg a következő hét szerdáján a mama névnapja. Katalin.

A papa már egy hét óta járt a betegségyógy után s mindennap üres kézzel jött haza.

— Mi az, te folyton az én pénzem hordod a villanyosra? — mondta a mama. — Majd én elnyegyek veled.

Huszonötödikén reggel el is ment s csak jó későn jötték haza, úgy négy órakor. Már akkor Csibe meg is ebédeltette a gyereket, mikor nagyvigan beálltanak, a mama és a papa.

A mama fején új kalap volt. Nagyon furcsa kis kalap. A kontya sem fért bele, igen különösen állott a fején. Nem állott jól. De ő vidám volt.

— A papa vett nekem egy kalapot — mondta.

— Nagyon szép — mondta rá Rózsika.

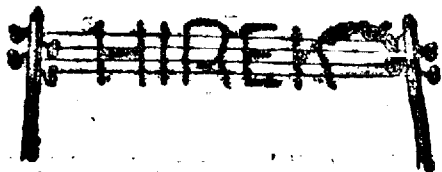
— És vett egy ezvettert is.

Letette a télikabátját s ott volt rajta a szvetter.

— Meg vett egy szitát, meg vett egy harapó.

Csak úgy ragyogott a büszkeségtől, fogót.

Kis idő múlva elment a lakásból nagy szatyorral s egy óra múlva megjött. Rengeteg húst hozott. Két egész tyúk. Hatalmas szelet borjuhust, marhahúst. Cukrot, kiló libazsirt s azonnal hozzáfogott főzni. Csibét is beállította s egész este hétig folyton süttöttek-főttek.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redactia şi administraţie — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.
Strada Braţianu 18.
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Eves kötetseknél árengedmény.

Uj kenyérárak Braşov-Brassóban.

A Braşov-brassói sütőiparosok szindikátusának mindhárom nemzetiségű mesterei, Daniel Eduard sütőmester elnök vezetése mellett teljesszámu gyűlést tartottak, hogy kimondottan a megélhetésüket fenyegető, reájuk erőszakolt kenyérárak ügyében beható tárgyalásokat folytassanak. Kenyeret ugyanis a jelenlegi árak mellett nincs módjukban tovább sütni. A buza és lisztárak, valamint minden hozzávaló az utóbbi időben szinte napról-napra drágábbak lettek, nem is beszélve az adók, városi díjak és más díjak szaporodásáról. Megállapították tehát a fentiek alapján, hogy képtelenek 1 kg. barna kenyeret 9 lei 50 bani és 1 kg. félbarna kenyeret 10 lei 50 bani áron adni. Ilyen értelemben beadvánnyal fordultak a városi tanácshoz s a leghatározottabban kérték, hogy tekintetbe véve a beadványhoz mellékelt, legkisebb részletre is kiterjedő számszerű kimutatást, állapítsák meg a kenyérárakat. A beadványt szerdán, október 27-én adta át a polgármesternek a sütőmesterek egy nagy bizottsága azon határozott kijelentés mellett, hogy a szindikátus mindenben elhárítja magáról a felelősséget, ha netalán nem fog módjában állani, hogy a város lakosságát kenyérrel lássa el, mely csak a fentebbi árak mellett lehetséges. A sütőmesterek munkájuk és felelősségük mellett legalább egy szakmunkás fizetésének megfelelő hasznót is biztosítsanak maguknak. A polgármester a küldöttséget jóakarattal fogadta és megígérte, hogy az ármegállapító bizottságot a legközelebbi napokban összehívja.

SZOROS ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉS.

— Ki volt az az ur, akinél az előbb köszöntél?
— Ezek óta szoros üzleti összeköttetésben állunk. Ő zongorákat gyárt, én pedig házhoz szállítom a megrendelt zongorákat.

A papa csak ült a sarokban és szívta egyik cigarettát a másik után. Egy szót sem szólt. Ő is úgy ült, mint aki meg van elégedve.

— A gyerekek már szerették volna köszönteni, de míg minden kész nem volt, addig a mama nem engedte.

Végre megterítették a konyhában az asztalt szépen. Még szervétát is kapott mindenki.

Akkor a kis iskolás Icu az anyja elé állott egy cserép virággal s verset mondott. Szép hosszú verset a mama névnapjára. Mindenki csodálkozott, hol vette a gyerek a cserép virágot. Hát tíz fillérből spórolta össze, amit itt-ott kapott. Egy pengőt kapott a keresztanyjától azt is megőrizte. Nagy volt a nevetés, mindenki csodálta, hogy a kis Icu erre képes volt, nem ette meg cukornak a kis pénzecskéjét.

Most a kis Violácska állott a mam a elé s azt mondta:

Kicsi szívem, kicsi szám,
csak boldogságot kíván.

Tőle ez is elég, mert még csak óvodába jár. Majd megették.

Kis Viola ezt a picit verset elmondta a papának is, a Csibének is, utoljára Icunak is és mindegyiküknek ugyanazzal a kis csokorral kedveskedett. s mit rögtön visszakért, ha valakit már köszöntött, hogy a következőnek is felajánlja.

Óriási volt a mulatság.

Akkor leültek enni.

Először volt raguleves. Így hívták pestiesen a régmódi, alföldi tyukhúlevest. Nagyszerű volt a leves, csak úgy uszott a tetején a sárga zsírja és a boltban készen vett káposztás volt belefőzve, a remek volt.

Ujra bérviszály fenyeget

a Timişoara-temesvári asztalosiparban.

A Timişoara-temesvári asztalosiparban ujra bérviszály fenyeget. Még három hónappal ezelőtt az alkalmazottak sztrájkot folytattak le, amely 50 bani átlagos órabéremeléssel végződött. Ez a megoldás azonban nem elégítette ki a munkásokat, akik most felmondták a kollektív szerződést és felkérték a munkaügyi fellépélsőséget a bérkérdéssel kapcsolatos tárgyalások levezetésére.

EGYSZERŰ MEGOLDÁS.

Tudvalevő, hogy Ankarát Kemál tette meg fővárossá. Igen ám, de kezdetben Ankara csak egy falu volt, néhány szép állami épülete volt, egyéb semmi.

Kemál európai és amerikai szakértőket hozott, hogy csinálják meg a jövőendő főváros tervét. Az európaiak szabályos terveket mutattak be, az amerikai azonban megkérdezte:

— Hány lakosra számítanak?

— Százezerre.

— Akkor nagyon egyszerű a dolog. Építsünk egyetlenegy kétszázemeletes bérházat.

E hó 15-én megnyílik végre

a Timişoara-temesvári tanoncotthon.

Timişoara-Temesvár város hivatalos közleményt adott ki, mely szerint a tanonciskolai oktatás körül elszűnt minden akadály és a tanítás november 15-én, hétfőn veszi kezdetét. A beiratási, látogatási és iskolai szerek díja összesen 250 lei egy évre, mely összeg a beiratásnál a mester által fizetendő. Mindazok a mesterek, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, illetve tanoncikat nem iratják be, 1000 leitől 10 ezer leijig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők.

PESTI NYELVUJITAS

A kontremínórt elnevezték milliontiprónak és a rosszul kereső nőrosvot méhenkórásznak.

UJ KELET

Románia egyetlen
színd napilapja

Kérjen mutatóvényszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Szerkesztői üzenetek

B. A. Lugoş. A Timişoara-temesvári Neues-te Nachrichten téves forrásból szerezte hírért, mert Aradon nem rendeznek belátható időn belül mintavásárt. Mozzalom ilyen irányban évek óta csaknem minden esztendőben indul, de érhetetlen okból az illetékeseknél minden esztendőben megfeneklik. Ugyilátszik, kivételesen Arad mostoha gyermek ebben a tekintetben. — A kéredzett hirdetés 50 leibe kerül.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociaţii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámkorig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Soţ. I. Stefan Molnár Istvánné 919. Corneli. Novac Kornel 920. Vád. I. Ioan Pálmai Jánosné 921. Vád. I. Ludovic Lászlóffy Lajos 922. Vád. I. Iosif Schleifer Józsefné 923

In Grupa II. Csoportban: Soţ. I. Francisc Szeidl Ferencné 998. Carol Vasóczy Károly 999. Vád. I. Gheorghe Vassics Gy.-né 1000. Vád. I. Ludovic Lászlóffy Lajosné 1001. Vád. I. Iosif Schleifer Józsefné 1002. Iosif Bagó József 1003.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanţă cu cotizaţiunile lor, să achite rentanţa în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjainak után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1008. Vád. I. Schleifer Józsefné.

In Grupa B) Csoportban: 989. Vád. I. Iosif Schleifer Józsefné, 990. Soţ. I. Francisc Farkas Ferencné, 991. Soţia I. Emeric Baracsev Imréné.

Tipografia „HIRLAP”, Arad.

Leves után ettek tyukhust, ami a levesben főtt, tormával és mustárral. Felséges volt. Nem győzte: eleget enni.

Akkor jött a paprikáshus. Jó marhahus pirított tarhonyával és savanyu ugorkával.

Ebből is mindenki annyit evett, amennyit csak birt. A mama különben nem sokat törődött a rendes étkezéssel. Sokszor egy darab hideg zsíros kenyér volt az ebéd, hát ezt most jól kipótolták.

De míg ettek, azzal a borjuhus folyton sült, mert hogy annyi tüzelőt elfogyasztott a mama, hát még ezt is meg akarta sütni. A hus zsírja pompásan szaglott. Az egész kis konyha tele volt tömve a szagokkal és a fiatalok lármájával.

— Ezt elteszük holnapra — mondta a mama.

— Holnap is nap lesz.

S a megsült borjuhust kitette a kicsi spájzba, a hidegre, úgy, ahogy volt. Ellenben asztalra tette a rétest.

Hát rétes volt négyféle. Turósrétes, káposztásrétes, mákosrétes és diósrétes.

Lehetett válogatni.

De a gyerekek már nem is hirtak enni. Rőzei is alig.

Most megérkezett a két lakatos. Eppen a borral!

A mama hozott egy liter bort, mert nem tudta, hogy Csibe is azzal kedveskedett, hogy titokban ő is hozott egy literrel.

A borhoz a lakatosokat is meghívták s azok nem kérték magukat, örömmel koccintotak s azon nal hozzáfogtak dalolni.

Hatalmas kedve volt mindenkinek és sorra eldalolták a fiatalok az új moziáslágereket, az öregek a régi szép magyar népdalokat.

De a kis Icu igen sápadt volt. Egyszer csak ki-

kellett vinni, mert hányni kezdett. Ahig végzett, jött ugyanezzel a bajjal a kicsike Viola. A gyerekeket s mama lefektette s ök, felnőttek tovább folytatták a dalolást és az ivást. Mikor a két liter bor elfogyott, a papa a zsebébe nyúlt és a táppénzből rászánt még két liter borra.

Igy daloltak egész tizenegy óráig, akkor Csibe is beteg lett. De visszajött s ott ült köztük sápadtan.

A végén már csak a három férfi ivott.

A mama azt mondta:

— No munkanélküli ur?... Volt már ilyen szép névnapom?...

A papa nevetett, megcsókolta a mamát s azt felelte:

— Isten éltesen kedves Katicám, hogy sokáig élhessünk együtt ilyen boldogságban.

— Hanem azt tudod, — mondta a mama — hogy azt a diáznó Julist, akivel a hátam megett csokolóztál, itt a konyhában, többet nem fogod látni?... Mert én azt már kitoloncoltattam a házból... Az nem jön erre többet... Elküldtem Budáról Pestre... Nem látjátok többet egymást... S büszkén kihuzta hatalmas derekát: kövér melkeit felduzzasztotta és fekete szemével bőszen nézett körül.

— Ó, a lekem. Megyek a spájzba, de valamiért visszafordultam, hát ezek meg egymás nyakában vannak és csokolóznak.

A papa nyíltan nevetett.

— No ez se lesz többet... Te meg holnap még vissza a gyárba... Beszéltem a gondnokkál, azt mondta, ha bizonyítványt viszel, hogy beteg voltál, visszavesz.